

Opschrift

Vergadering van 17 april 2025

Nummer: 2025_MV_00339

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Gaëlle De Smet: Stimuleringsmaatregelen voor buurtwinkels in Malem en aanpalende wijken

Raadslid(-leden):

Gaëlle De Smet - Groen

Bevoegd: Sofie Bracke

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In verschillende Gentse wijken verdwijnen steeds meer buurtwinkels, waardoor basisvoorzieningen voor inwoners onder druk komen te staan. In Malem blijft momenteel enkel een apotheek over, en in zowel Malem als de aanpalende wijk Alsberge-Van Oost is er zelfs geen bakker meer. Dit probleem beperkt zich niet tot Malem, maar is een bredere trend in verschillende Gentse wijken. De vraag is dan ook hoe de stad structureel kan inzetten op het versterken van lokaal ondernemerschap en het behoud van buurtwinkels.

Er zijn inspirerende initiatieven die aantonen dat alternatieve modellen kunnen werken. Zo bewijst Supermerkade, de lokale coöperatieve buurtwinkel in Meulestede, dat een gezamenlijke aanpak door en voor de buurt een meerwaarde kan zijn. De Bioboot van het (kunst)project International Stomachs voerde lokaal geteelde groenten aan naar wijken zoals de Watersportbaan, die anders het label "voedselwoestijn" meekrijgen. Dit roept de vraag op of gelijkaardige initiatieven elders in de stad kunnen worden opgezet.

Vraag:

- Welke stappen kan de stad zetten om buurtwinkels te ondersteunen of te herintroduceren, bijvoorbeeld via coöperatieve modellen zoals Supermerkade?
- Kan Gent verder experimenteren met alternatieve voedselketens zoals de Bioboot?
- Zijn er mogelijkheden om leegstaande panden of tijdelijke handelsconcepten te benutten voor lokale handel, zoals The Box in de Dampoortstraat?
- Welke structurele maatregelen neemt de stad om de lokale handel te versterken en voedselwoestijnen in Gentse wijken (zoals Malem en de Watersportbaan) aan te pakken?

Antwoord

We zien het aantal buurtwinkels inderdaad al enkele decennia verminderen. Ik heb het dan vooral over winkels zoals slagers en bakkers en daar zijn verschillende redenen voor.

1. Klanten kiezen er steeds vaker voor om, veelal uit tijdsgebrek, al hun boodschappen in één keer in een supermarkt te doen, in plaats van apart naar een bakker, slager, groente- en fruitwinkel en kaaswinkel te gaan. De markt speelt daar ook op in: het aantal supermarkten neemt toe en hun gemiddelde winkelvloeroppervlakte daalt.
2. Ook in de voedingssector is e-commerce enorm gegroeid. Bijna elke supermarkt levert aan huis en er bestaan maaltijdboxen zoals HelloFresh en Foodbag.
3. Waar een winkel vroeger vaak door verschillende generaties werd uitgebaat, is er nu vaak geen opvolging meer binnen de familie. Het is hard werken, het is financieel niet evident en er zijn veel meer professionele opties voor het nageslacht dan vroeger. Dus ook al zijn er minder zelfstandige buurtwinkels, het aanbod op zich is niet verminderd.

Wat doen we nu vanuit de stad?

- In onze Visienota handel en horeca verdelen we Gent in verschillende zones. De grootste zone is het buurtwinkelgebied. Daarin is wonen dominant en zijn enkel buurtwinkels toegelaten. Kleine winkels van maximaal 600m² groot (netto winkelvloeroppervlakte), met uitzondering voor de categorie voeding. Ongeacht de schaal blijven voedingswinkels dus overal welkom. In functie van de leefbaarheid van onze stad vermijden we winkelarme buurten en streven we naar een basisaanbod op wandel- of fietsafstand voor elke Gentenaar.

En daar scoort Gent vrij goed in. Van het centrum van Malem is het 450 meter naar een Aldi, 500 meter naar een Carrefour, 600 meter naar een Colruyt, 700 meter naar een Lidl en 750 meter naar een Bio-Planet. Je kan die wijk dus bezwaarlijk een voedselwoestijn noemen.

Aan de Watersportbaan is er nog steeds een bijzonder grote Delhaize (en er wordt gewerkt aan een boerenmarkt aan de overkant van het water.)

Muide-Meulestede was een gekende voedselwoestijn, de komst van de Jumbo was daar dan ook meer dan welkom.

- We zitten als stad regelmatig samen met supermarktketens waarbij we aangeven welke zones volgens ons nog nood hebben aan voedingswinkels, maar uiteraard blijft voor hen vooral de aanwezigheid van potentiële klanten belangrijk.
- Via Dienst Economie staan we lokale ondernemers bij in hun zoektocht naar nieuwe panden. De subsidie verfraaiing handelspanden ondersteunt hen bij mogelijke verbouwingen en via Puur Gent doen we aan promotie bij het brede publiek. Ondernemers op zoek naar leegstaande panden of eigenaars met leegstaande panden kunnen steeds contact opnemen met Dienst Economie. Er is iemand die zich fulltime focust op ruimtevragen en matchmaking.
- The Box is een retail- en horeca incubator. Gent heeft twee plug & play handelspanden voor (startende) ondernemers die op zoek zijn naar een

tijdelijke pop-up. Daar kunnen ondernemers hun concept uittesten, gemiddeld gaat dat over zo'n 35 ondernemers per jaar. The Box ligt in het kernwinkelgebied van ons centrum. Een locatie in het buurtwinkelgebied zou voor dit concept niet geschikt zijn.

- Net zoals alle andere concepten die u vernoemde in uw vraag gaat dit trouwens om een structureel gesubsidieerd concept (behalve de Bioboot die enkel een opstartsubsidie van de Voedselraad ontving). Er zijn dus inderdaad veel inspirerende initiatieven, maar die tonen niet altijd aan dat alternatieve modellen economisch kunnen werken. Supermerkade bijvoorbeeld kan ondanks de inzet van veel vrijwilligers niet overleven zonder subsidie. Iets wat in de huidige financiële context niet vanzelfsprekend is.

Ik wil het de komende jaren voor ondernemers vooral makkelijker maken om te ondernemen, niet noodzakelijk via financiële ondersteuning, maar door minder en duidelijke regels, hen bijstaan in de zoektocht naar een geschikte locatie en hun zaak in de kijker te zetten voor potentiële klanten.
